

## Het downloaddebat anno 2014: heffen verleden tijd?

*Citeersuggestie: Lotte Anemaet, 'Het downloaddebat anno 2014: heffen verleden tijd?' Auteursrechtdebat 3 juli 2014, IEF 14010.*

'Downloaden uit illegale bron is onacceptabel.'

Tot deze uitspraak kwam het Hof van Justitie kort gezegd op 10 april 2014. Downloaden uit illegale bron is niet toegestaan en een heffing op dergelijke illegale bronnen ook niet.<sup>1</sup> De Europese rechter geeft hiermee een nieuwe impuls aan ons Nederlands downloaddebat. Het downloadverbod waarvoor Fred Teeven zo hard gestreden heeft, wordt een nieuw leven ingeblazen. Het is immers sinds deze uitspraak verboden om illegale downloads te maken voor eigen gebruik, want illegaal kan niet anders betekenen dan illegaal. Dit betekent ook dat ons heffingssysteem moet worden aangepast. De algemene maatregel van bestuur, waarin de thuiskopieheffingen zijn geregeld op informatiedragers, zoals smartphones, telefoons met mp3-spelers, tablets en hdd-recorders moet opnieuw worden bekeken. Het is immers niet meer geoorloofd om een vergoeding te vragen voor downloads uit illegale bron. En hier is haast mee. De uitspraak heeft immers directe werking.

Het is desalniettemin toegestaan om een beperking, zoals het kopiëren voor privégebruik op te nemen in de Auteurswet mits er maar een billijke compensatie wordt betaald. Daarom is de thuiskopieheffing ingesteld als compensatie voor het nadeel dat rechthebbenden lijden als gevolg van het maken van kopieën voor eigen studie of gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken. Deze beperking mag echter niet zo ruim worden opgevat dat daaronder ook kopieën uit illegale bronnen valt te verstaan, want dit zou duidelijk afbreuk doen aan de goede werking van de interne markt. Dat het downloaden uit illegale bron kan bijdragen aan het verspreiden van cultuur, vormt geen rechtvaardiging. Daarnaast levert het een conflict op met de Europese driestappentoets waaraan beperkingen dienen te voldoen. Het toestaan van privékopieën uit illegale bron doet namelijk afbreuk aan de normale exploitatie van legale werken, terwijl eerlijke gebruikers ook nog eens indirect worden bestraft door de Nederlandse heffingsregeling, omdat zij noodzakelijkerwijze mee moeten betalen aan de compensatie van de schade, aldus het Europese Hof. De omstandigheid dat er geen enkele technische

voorziening bestaat om de vervaardiging van ongeoorloofde privékopieën te bestrijden, maakt dat niet anders. Een dergelijke uitspraak was echter wel te verwachten na de veeg uit de pan door advocaat-generaal P. Cruz Villalón. Nederland zou in feite zelf de oorzaak zijn van het massale downloadgedrag van internetgebruikers.<sup>2</sup> Het stimuleren van legale bronnen zou de norm moeten zijn.

Aangezien de uitspraak van het HvJ EU directe werking heeft, dient de stichting SONT (Stichting Onderhandelingen Thuiskopie vergoeding) opnieuw de hoogte van de heffingsplichtige voorwerpen vast te stellen nu geen heffing meer geldt voor illegale downloads. Een advies is in deze zomer te verwachten. De Staat heeft het er evenwel maar druk mee: deze huidige AMvB is namelijk ook niet zonder slag of stoot gekomen. De Staat is namelijk in de uitspraak *Norma/Staat*<sup>3</sup> onlangs nog op de vingers getikt, omdat de heffingen tot eind 2012 slechts berustten op cd's en dvd's en de AMvB moest worden uitgebreid naar moderne dragers.

Wat betekent deze uitspraak voor Nederland? De rechtbank<sup>4</sup>, het hof<sup>5</sup>, de A-G Huydecoper van de Hoge Raad<sup>6</sup> hebben niet voor niets gepleit voor het behouden van de heffing voor de illegale kopie. Dan hebben de auteursrechthebbenden tenminste nog iets aan vergoedingen. Het stimuleren van legaal aanbod moet echter de norm worden. Maar kan inmiddels het alternatieve aanbod opboksen tegen het illegale gratis aanbod op internet? Moeten internetgebruikers nu oppassen wanneer zij films downloaden die onrechtmatig beschikbaar zijn gesteld? Welke rol spelen technische voorzieningen in deze discussie? Hoe een downloadverbod bovendien te handhaven? En hoe billijk is de compensatie voor auteurs eigenlijk?

De download discussie is niet nieuw: het houdt de gemoederen al jaren bezig. Tijdens het Grote Downloaddebat uit 2010<sup>7</sup> pleitte Ot van Dalen toen nog bij Bits of Freedom al dat het anders moest: 'De maat is vol. We willen geen downloadverbod, maar een internetrecht.' Het is evenwel anders geworden, maar niet zoals Bits of Freedom dat voor ogen had. Voor Tim

<sup>1</sup> HvJ EU 10 april 2014, zaak C-435/12, *ACI/Thuiskopie*.

<sup>2</sup> Conclusie A-G P. Cruz Villalón 9 januari 2014, zaak C-435/12, *ACI/Thuiskopie*, r.o. 75.

<sup>3</sup> Hof Den Haag 27 maart 2012 (*Norma/Staat*); HR 7 maart 2014 (*Staat/Norma*).

<sup>4</sup> Rb. 's-Gravenhage 25 juni 2008 (*ACI/Thuiskopie*).

<sup>5</sup> Hof 's-Gravenhage 15 november 2010 (*ACI/Thuiskopie*).

<sup>6</sup> HR 21 september 2012, A-G J.L.R.A. Huydecoper (*ACI/Thuiskopie*).

<sup>7</sup> Zie 'Het Downloaddebat: terugkijken en verslagen', *IEF 8863*, vrijdag 28 mei 2010. Ook de citaten zijn daaruit afkomstig.

Kuik van Stichting BREIN is deze uitspraak echter zeer welkom: 'het is immers meer dan logisch dat er betaald moet worden voor de vruchten die het publiek plukt van het internet.' Niels Aalberts wees er bijvoorbeeld destijds reeds op dat het aanbod van legale content heel belangrijk is. Het is onrechtvaardig om gebruikers te straffen, indien er geen alternatief is: 'Sorry 3-jarige, we hebben hier geen WC, dus hou je plas maar even 13 jaar op. En dan wildplassen bekeuren.' Is er nu, vier jaar later, genoeg alternatief aanbod?

En nu is dat downloadverbod er dan toch. Hoe zal het verder gaan?

#### *Wat denkt u?*

- Stelling 1: Het Europese Hof is in de ACI/Thuiskopie-uitspraak totaal voorbijgegaan aan de praktische gevolgen van deze uitspraak in Nederland.
- Stelling 2: Een downloadverbod is zinloos, want het is niet te handhaven.
- Stelling 3: De rechthebbenden moeten zelf maar geld zien te verdienen met nieuwe business-modellen.
- Stelling 4: De billijke vergoeding die rechthebbenden krijgen, is nu helemaal niet meer 'billijk' te noemen.
- Stelling 5: De thuiskopieheffing moet worden afgeschaft.

#### *Om verder te lezen:*

Brief regering over uitspraak ACI/Thuiskopie: [Kamerstukken II 2013-2014, 29 838, nr. 72](#)

Ministerie van Veiligheid en Justitie: [Uitspraak Hof van Justitie vergt aanpassing thuiskopieheffingen "Teeven: geen vervolging, lagere thuiskopieheffing"](#)

Stichting De Thuiskopie: [Thuiskopie maken mag, downloaden uit illegale bron niet](#)

(In WebWereld:) [Dirk Visser, 'advocaat voor de schijfjesfabrikanten'](#)

Stichting BREIN: [Hof van Justitie EU oordeelt dat downloaden van illegaal aanbod illegaal is](#)

[Tim Kuik, directeur BREIN, voor NOS radio \(audiofragment\)](#)

[Arnoud Engelfriet \(blog lus mentis\)](#)

Bits of Freedom: [EU Hof wekt downloadverbod weer tot leven](#)

[Nederland ICT: downloadverbod moeilijk uitvoerbaar](#)

Entertainment Business: [Nederlandse filmindustrie ziet downloaduitspraak als opsteker](#)

[Tweakers.net \(Joost Schellevis\): Wat betekent het downloadverbod?](#)

De Consumentenbond [Amicus-brief](#) en [Nieuws.nl](#)

[Caspar de Kiefte, FNV KIEM,](#)

Astrid Oosenbrug (PvdA) [in NRC](#)

YouTube: 'Red het thuiskopiestelsel van de ondergang!', [YouTube](#)

Schooltv: [Eigenwijzer](#) Klik op videofragment 'Goudzoekers'.